

Lieta C-468/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 29. septembris

Iesniedzējtiesa:

Consiglio di Stato (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 9. jūlijs

Apelācijas sūdzības iesniedzēji:

Fastweb SpA

Tim SpA

Vodafone Italia SpA

Wind Tre SpA

Atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni

Pamatlietas priekšmets

Spriedumu, ar kuriem *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* [Lacio Reģionālā administratīvā tiesa] noraidīja vairāku telefonijas tirgus operatoru iesniegtās prasības par *Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni* [Komunikāciju uzraudzības iestādes] lēmumu, kas regulē biežumu, ar kādu lietotājiem tiek atjaunoti komerc piedāvājumi, un laikposmus, kuros tiek veikti norēķini par pēdējiem minētajiem sniegtajiem pakalpojumiem, pārsūdzēšana *Consiglio di Stato* [Valsts padomē].

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Iesākumā Tiesai tiek lūgts precizēt pienākuma lūgt prejudiciālu nolēmumu apjomu saskaņā ar LESD 267. pantu attiecībā uz valsts tiesām, kuru nolēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, gadījumā, kad iesniedzējtiesai faktiski nav šaubu par piemērojamo Savienības tiesību interpretāciju. Ja šajā lietā tiek uzskatīts, ka minētais pienākums pastāv, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz vairāku kompetentās valsts pārvaldes iestādes noteikto pasākumu, kas fiksētās un mobilās telefonijas nozarē nosaka vienotu laikposmu komerc piedāvājumu atjaunošanai un norēķiniem, atbilstību Direktīvās 2002/21/EK un 2002/22/EK paredzētajiem noteikumiem kā arī pakalpojumu brīvas aprites un brīvības veikt uzņēmējdarbību principiem.

Prejudiciālie jautājumi

“1) Vai pareiza LESD 267. panta interpretācija nosaka, ka valsts tiesai, kuras nolēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, ir pienākums lūgt prejudiciālu nolēmumu saistībā ar jautājumu par pamatlietas kontekstā būtisku [Eiropas Savienības] tiesību interpretāciju pat tad, ja var izslēgt šaubas par attiecīgās Eiropas tiesību normas nozīmes interpretāciju – ņemot vērā [Eiropas Savienības] tiesībām raksturīgo terminoloģiju un nozīmi, kas ir attiecināmas uz šo tiesību normu veidojošajiem vārdiem, Eiropas regulatīvo vidi, kurā tā ir iekļauta, un tās pamatā esošos aizsardzības mērķus, ņemot vērā Eiropas tiesību attīstības stadiju laikā, kad attiecīgā tiesību norma ir jāpiemēro valsts tiesvedības ietvaros – taču subjektīvi, pamatojoties uz citu tiesu rīcību, nav iespējams detalizēti pierādīt, ka iesniedzējtiesas sniegtā interpretācija ir tāda pati kā tā, ko varētu sniegt citu dalībvalstu tiesas un Tiesa, saskaroties ar tādu pašu jautājumu”.

Ja Tiesa uzskata, ka pastāv pienākums lūgt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu gadījumā, kad nav iespējams detalizēti pierādīt tāda paša jautājuma, kas ir būtisks šajā pamatlietā, interpretāciju, ko varētu sniegt citu dalībvalstu tiesas un Tiesa, – pierādījumi par citu tiesu subjektīvo nostāju, kuru šīs Valsts padomes izskatītajā gadījumā nevar nodrošināt – tiek izvirzīti šādi papildu prejudiciāli jautājumi:

“2) vai pareiza LESD 49. un 56. panta, kā arī saskaņotā tiesiskā regulējuma, kas ir ietverts Direktīvās 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK un it īpaši Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 2. un 4. punktā redakcijā ar grozījumiem, kuri izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, Direktīvas 2002/20/EK 3. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, un Direktīvas 2002/22/EK 20., 21. un 22. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/136/EK, interpretācija nepieļauj tādu valsts tiesību normu, kas izriet no *D.Lgs. n. 259/03* [Likumdošanas dekrēta Nr. 259/03] 13., 70. un 71. panta, *L. n. 481/1995* [Likuma Nr. 481/1995] 2. panta 12. punkta, h) un l) apakšpunkta un *L. n. 249/1997* [Likuma Nr. 249/1997] 1. panta 6. punkta

2. apakšpunkta apvienotajiem noteikumiem, ar kuriem valsts regulatīvajai iestādei elektronisko sakaru nozarē tiek piešķirtas pilnvaras noteikt: i) attiecībā uz mobilo telefoniju – piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu ne mazāku kā četras nedēļas, vienlaicīgi nosakot tiem komersantiem, kuri izmanto piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu, pamatojoties uz starplaiku, kas nav mēnesis, pienākumu nekavējoties informēt lietotāju, nosūtot īsziņu, par piedāvājuma atjaunošanu; ii) attiecībā uz fiksēto telefoniju – piedāvājumu atjaunošanu un norēķinus katru mēnesi vai reizi vairākos mēnešos; iii) ar fiksēto telefoniju apvienotu piedāvājumu gadījumā – ar fiksēto telefoniju saistītā biežuma piemērošanu;

3) vai samērīguma principa pareiza interpretācija un piemērošana kopsakarā ar LESD 49. un 56. pantu, kā arī ar saskaņoto tiesisko regulējumu, kas ir ietverts Direktīvās 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK un it īpaši Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 2. un 4. punktā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, Direktīvas 2002/20/EK 3. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, un Direktīvas 2002/22/EK 20., 21. un 22. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/136/EK, nepieļauj regulatīvos pasākumus, ko ir pieņēmusi valsts regulatīvā iestāde elektronisko sakaru nozarē, lai uzliktu: i) attiecībā uz mobilo telefoniju – piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu ne mazāku kā četras nedēļas, vienlaicīgi nosakot tiem komersantiem, kuri izmanto piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu, pamatojoties uz starplaiku, kas nav mēnesis, pienākumu nekavējoties informēt lietotāju, nosūtot īsziņu, par piedāvājuma atjaunošanu; ii) attiecībā uz fiksēto telefoniju – piedāvājumu atjaunošanu un norēķinus katru mēnesi vai reizi vairākos mēnešos; iii) ar fiksēto telefoniju apvienoto piedāvājumu gadījumā – ar fiksēto telefoniju saistītā biežuma piemērošanu;

4) vai nediskriminācijas un vienlīdzīgas attieksmes principu pareiza interpretācija un piemērošana kopsakarā ar LESD 49. un 56. pantu, kā arī ar saskaņoto tiesisko regulējumu, kas izteikts Direktīvās 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK un it īpaši Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 2. un 4. punktā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, Direktīvas 2002/20/EK 3. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, un Direktīva 2002/22/EK 20., 21. un 22. pantā redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/136/EK, nepieļauj regulatīvos pasākumus, ko pieņēmusi valsts regulatīvā iestāde elektronisko sakaru nozarē, lai uzliktu: i) attiecībā uz mobilo telefoniju – piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu ne mazāku kā četras nedēļas, vienlaicīgi nosakot tiem komersantiem, kuri izmanto piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu, pamatojoties uz starplaiku, kas nav mēnesis, pienākumu nekavējoties informēt lietotāju, nosūtot īsziņu, par pakalpojuma atjaunošanu; ii) attiecībā uz fiksēto telefoniju – piedāvājumu atjaunošanu un norēķinus katru mēnesi vai reizi vairākos mēnešos; iii) ar fiksēto telefoniju apvienoto piedāvājumu gadījumā – ar fiksēto telefoniju saistītā biežuma piemērošanu”.

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 267. pants, it īpaši trešā daļa: “ja šādu jautājumu ierosina par lietu, ko izskata dalībvalsts tiesa, kuras lēmumus saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nevar pārsūdzēt, tad šai dalībvalsts tiesai jāgriežas Tiesā”.

LESD 49. pants (brīvība veikt uzņēmējdarbību).

LESD 56. pants (pakalpojumu sniegšanas brīvība).

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/21/EK (2002. gada 7. marts) par kopējiem reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (pamaddirektīva) redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/140/EK, it īpaši, 8. panta 2. un 4. punkts par valsts pārvaldes iestāžu darbības vispārējiem mērķiem un darbības principiem.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/22/EK (2002. gada 7. marts) par universālo pakalpojumu un lietotāju tiesībām attiecībā uz elektronisko sakaru tīkliem un pakalpojumiem (universālā pakalpojuma direktīva) redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Direktīvu 2009/136/EK, it īpaši tās IV nodaļa, kas attiecas uz “lietotāju interesēm un tiesībām”, 20. pants “Līgumi”, 21. pants “Informācijas pārredzamība un publicēšana”, kā arī 22. pants “Pakalpojuma kvalitāte”.

Atbilstošās valsts tiesību normas

Legge 14 Novembre 1995, n. 481 – Norme per la concorrenza e la regolazione dei servizi di pubblica utilità. Istituzione delle Autorità di regolazione dei servizi di pubblica utilità [1995. gada 14. novembra Likums Nr. 481 par konkurences noteikumiem un sabiedrisko pakalpojumu regulējumu. Sabiedrisko pakalpojumu pārvaldes iestāžu izveide]. It īpaši 2. panta 12. punkta h) un l) apakšpunkts, kas, aprakstot sabiedrisko pakalpojumu pārvaldes iestādēm piešķirtās funkcijas, paredz tām pilnvaras, lai izdotu “direktīvas attiecībā uz nozares operatoru pakalpojumu ražošanu un sniegšanu, īpaši nosakot vispārējos kvalitātes standartus attiecībā uz sniegto pakalpojumu kopumu un specifiskos kvalitātes standartus attiecībā uz atsevišķiem pakalpojumiem, kas jāgarantē lietotājam, [...] pēc iespējas tos diferencējot pēc nozares un pakalpojumu veida; šiem noteikumiem ir 37. punktā minētā ietekme [...]”, kā arī pilnvaras publiskot un izplatīt “informāciju par pakalpojumu sniegšanas nosacījumiem, lai nodrošinātu maksimālu pārredzamību, piedāvājuma konkurētspēju un labāku izvēļu iespēju lietotājiem [...]”. Iepriekš minētajā 37. punktā ir paredzēts, ka “12. punkta h) apakšpunktā minētie iestāžu lēmumi ir grozījums vai papildinājums pakalpojumu regulējumā”.

Legge 31 Luglio 1997, n. 249 – Istituzione dell’Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo [1997. gada 31. jūlija Likums Nr. 249 ar ko tiek izveidota Komunikāciju uzraudzības iestāde un noteiktas normas par telekomunikāciju un radiotelevīzijas

sistēmām]. It īpaši 1. panta 6. punkta b) apakšpunkta 2. punkts, kurā Komunikāciju uzraudzības iestādei tiek piešķirtas pilnvaras izdot “direktīvas par vispārējiem pakalpojumu kvalitātes līmeņiem un par pakalpojumu hartu, kurā norādīti obligātie standarti katram darbības sektoram, kas jāpieņem katram operatoram”.

Decreto legislativo 1 Agosto 2003, n. 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche [2003. gada 1. augusta Likumdošanas dekrēts Nr. 259 par elektronisko komunikāciju kodeksu]. It īpaši 13., 70. un 71. pants, ar kuriem attiecīgi transponē Direktīvas 2002/21/EK 8. pantu un Direktīvas 2002/22/EK 20. un 21. pantu.

13. panta 4. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka “ministrija un pārvaldes iestāde veicina konkurenci elektronisko komunikāciju tīklu, elektronisko komunikāciju pakalpojumu un saistīto iekārtu un pakalpojumu nodrošināšanā: a) nodrošinot, ka lietotāji, tostarp invalīdi, gados vecāki lietotāji un lietotāji ar īpašām sociālajām vajadzībām, gūst maksimālu labumu izvēles, cenas un kvalitātes izteiksmē”.

Tā paša Likumdošanas dekrēta 13. panta 6. punkta b) un d) apakšpunktā ir noteikts: “ministrija un pārvaldes iestāde atbilstoši savai kompetencei pārstāv pilsoņu intereses: [...] b) nodrošinot augstu aizsardzības līmeni patērētājiem to darījumos ar nodrošinātājiem, it īpaši nodrošinot vienkāršu un lētu strīdu izšķiršanas procedūru pieejamību, ko veic iestāde, kas ir neatkarīga no iesaistītajām pusēm; [...] d) veicinot skaidras informācijas nodrošināšanu, it īpaši pieprasot publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu tarifu un nosacījumu caurskatāmību”.

70. pantā ir paredzēts, ka “līgumā skaidri, visaptveroši un viegli saprotamā veidā norāda vismaz: [...] b) sniedzamos pakalpojumus, konkrēti norādot: [...] obligāto sniegto pakalpojumu kvalitātes minimumu, tostarp, pirmās pieslēgšanas laiku un, vajadzības gadījumā, citus pakalpojumu kvalitātes parametrus, ko definējusi pārvaldes iestāde”.

71. panta 1. punktā ir teikts: “pārvaldes iestāde nodrošina, ka publisko elektronisko komunikāciju tīkla nodrošinātāji vai publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniedzēji publicē pārskatāmu, salīdzināmu, atbilstīgu un atjauninātu informāciju par cenām un tarifiem, visām maksām, kas piemērojamas līguma laušanas gadījumā, kā arī informāciju par standartnoteikumiem, ko piemēro par tiešo lietotāju un patērētāju piekļuvi šo uzņēmumu piedāvājumiem un par to izmantošanu saskaņā ar 5. pielikumu. Šādu informāciju publicē skaidrā, vispusīgā un viegli pieejamā veidā. Pārvaldes iestādes var noteikt papildu prasības par to, kādā formā minētā informācija ir publicējama”.

Īss lietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Komunikāciju uzraudzības iestāde (ko ieceļ Itālijas valsts, lai veiktu regulatīvās funkcijas, kuras paredzētas Direktīvās 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK) apstiprināja *delibera n. 121/17/CONS* [Lēmumu Nr. 121/17/CONS], ar kuru tā ieviesa vairākus pasākumus fiksētās un mobilās telefonijas pakalpojumu lietotāju aizsardzībai, lai veicinātu pārredzamību un šo pakalpojumu ekonomisko nosacījumu salīdzināmību.
- 2 Šī lēmuma pieņemšana bija nepieciešama pēc tādas fiksētās un mobilās telefonijas tirgus attīstības, kas lietotājiem apgrūtināja iespēju uzzināt norēķinu un piedāvājumu atjaunošanas biežumu. Konkrēti, attiecībā uz fiksētās telefonijas tirgu, minētā iestāde konstatēja, ka daži operatori ir mainījuši komercpiedāvājumu nosacījumus, ieviešot līguma atjaunošanas biežumu ik pēc četrām nedēļām, nevis katru mēnesi, kā rezultātā lietotājiem radās grūtības salīdzināt dažādos piedāvājumus. Savukārt attiecībā uz mobilās telefonijas tirgu ievērojama daļa operatoru jau bija pieņēmuši piedāvājumu atjaunošanas periodu ik pēc četrām nedēļām un tāpēc varēja nodrošināt ērtu piedāvājumu salīdzināšanu, nosakot atjaunošanas periodu katru mēnesi vai, alternatīvi, ik pēc četrām nedēļām.
- 3 Lēmumā Nr. 121/17/CONS īpaši ir noteikts, ka: *“attiecībā uz fiksēto telefoniju piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumam ir jābūt katru mēnesi vai reizi vairākos mēnešos. Attiecībā uz mobilo telefoniju biežums nevar būt mazāks par četrām nedēļām. Ar fiksēto telefoniju apvienota piedāvājuma gadījumā dominē ar šo telefoniju saistītais biežums. [...] Mobilās telefonijas operatori, kuri ir noteikuši citādu piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu nevis mēnesi, nekavējoties, nosūtot īsziņu, informē lietotāju par piedāvājuma atjaunošanu”*.
- 4 Telefonijas pakalpojumu sniedzēji *Fastweb SpA, Tim SpA, Vodafone Italia SpA* un *Wind Tre SpA* (turpmāk tekstā – “apelācijas sūdzības iesniedzēji”) apstrīdēja šo lēmumu Lacio Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot atsevišķas prasības.
- 5 Pēc tam, kad pirmās instances tiesa noraidīja prasības, tie paši operatori iesniedza apelācijas sūdzību *Consiglio di Stato* (turpmāk tekstā – “iesniedzējtiesa”), norādot uz Komunikāciju uzraudzības iestādes nepietiekamajām regulatīvajām pilnvarām kā arī uz samērīguma un nediskriminācijas principu pārkāpumu.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 6 Apelācijas sūdzības iesniedzēji, pirmkārt, apgalvo, ka Itālijas un Eiropas Savienības tiesību sistēmās nav tādas tiesību normas, kas piešķirtu Komunikāciju uzraudzības iestādei pilnvaras regulēt komercpiedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu. It īpaši Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 4. punkta b) apakšpunkts, kā arī Direktīvas 2002/22/EK 20., 21. un 22. pants nepieļauj pilnvaru piešķiršanu šai iestādei līgumu vai komercpiedāvājumu satura regulēšanai, bet ļauj tikai uzlikt operatoriem informēšanas pienākumu par labu lietotājiem. Lēmums Nr. 121/17/CONS tāpat ir apstiprināts bez juridiska pamata,

kā rezultātā nelikumīgi tiek ierobežota telefonijas operatoru līgumu slēgšanas brīvība.

- 7 Apelācijas sūdzības iesniedzēji arī norāda, ka ir pārkāpts samērīguma princips, jo Komunikāciju uzraudzības iestāde varēja pieņemt alternatīvus pasākumus, kas būtu radījuši mazākus telefona sakaru operatoru līgumu slēgšanas brīvības ierobežojumus un kas joprojām būtu ļāvuši realizēt Lēmumā Nr. 121/17/CONS izvirzītos aizsardzības mērķus.
- 8 Visbeidzot, apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Iestādes apstiprinātie regulatīvie pasākumi pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principus, jo nav iemesla, kas varētu pamatot atšķirīgos tiesiskos nosacījumus mobilās telefonijas operatoriem un fiksētās telefonijas operatoriem.
- 9 Komunikāciju uzraudzības iestāde savukārt norāda, ka tās apstiprināto regulatīvo pasākumu juridiskais pamats ir Likumdošanas dekrēta Nr. 259/03 71. pants, Likuma Nr. 481/95 1. pants un 2. panta 12. punkta h) un l) apakšpunkts, kā arī Direktīvas 2002/21/EK, kas Itālijas tiesību aktos transponēta ar minēto Likumdošanas dekrētu Nr. 259/03, vispārējie principi. Turklāt šie pasākumi neietekmē operatoru līgumu slēgšanas brīvību, jo tie joprojām spēj vienpusēji mainīt līguma nosacījumus un dažādot piedāvājumu, paredzot ikmēneša, divu mēnešu vai plašākus starplaikus. Visbeidzot, ar Lēmumu Nr. 121/17/CONS ieviestie noteikumi ir samērīgi, jo ir nepieciešami, lai atjaunotu piedāvājumu pilnīgu pārredzamību un salīdzināmību, kā arī atbilst nediskriminācijas principam, ievērojot mobilās un fiksētās telefonijas nozaru atšķirīgās iezīmes.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 10 Iesniedzējtiesa uzskata, ka pamatlietā izskatāmā strīda atrisināšanas nolūkā ir jāpārbauda, vai valsts pārvaldes iestādes pieņemtie pasākumi, kas ierobežo komercpiedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežumu: a) ir juridiski pamatoti, b) ir samērīgi un c) nerada nepamatotu diskrimināciju starp fiksētās un mobilās telefonijas operatoriem. Pirms šo jautājumu izskatīšanas minētā tiesa uzskata, ka ir lietderīgi precizēt pēdējās instances valsts tiesu, kāda ir iesniedzējtiesa, pienākuma lūgt prejudiciālu nolēmumu apjomu saskaņā ar LESD 267. pantu, lai noteiktu, vai šis pienākums ir piemērojams šajā lietā.

Par pienākuma lūgt prejudiciālu nolēmumu apjomu saskaņā ar LESD 267. pantu

- 11 Iesniedzējtiesa balstās uz premisu, ka pamatlietā izskatāmā strīda, kas attiecas uz valsts tiesību normām, ar kurām tiek transponētas ES tiesības, atrisināšanai tai ir jāizskata ar Eiropas tiesību interpretāciju saistītu jautājumu. Šajā situācijā Tiesas konsolidētajā judikatūrā (it īpaši spriedums, 1982. gada 6. oktobris, *Cilfit* u.c., 283/81, EU:C:1982:335) ir paredzēts, ka tad, ja par valsts tiesas lēmumu nav

paredzēta nekāda pārsūdzība, principā tai ir pienākums vērsties Tiesā saskaņā ar LESD 267. panta trešo daļu.

- 12 Šāds pienākums lūgt prejudiciālu nolēmumu nepastāv, ja lietu izskatošā pēdējās instances tiesa konstatē, ka ierosinātais jautājums nav būtisks, vai ka Tiesa jau ir interpretējusi izskatāmo Savienības tiesību normu, vai ka tas, kā pareizi piemērot Savienības tiesības, ir tik acīmredzams, ka nevar būt nekādu pamatotu šaubu. Atsaucoties uz šo pēdējo nosacījumu, iesniedzējtiesa atgādina, ka *“valsts tiesai jābūt pārliecinātai, ka arī visu citu dalībvalstu tiesām, kā arī Tiesai tas ir tikpat acīmredzams”* (spriedums, 1982. gada 6. oktobris, *Cilfit u.c.*, 283/81, EU:C:1982:335, 16. punkts).
- 13 Šis princips tika atkārtoti apstiprināts turpmākajā Tiesas judikatūrā, precizējot, pirmkārt, ka valsts pēdējās instances tiesai *“ir jāvēršas Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ja tai ir kaut mazākās šaubas par Savienības tiesību pareizu interpretāciju vai piemērošanu”* un, otrkārt, ka *“šo šaubu neesamība ir jāpierāda detalizēti”* (spriedums, 2016. gada 28. jūlijs, *Association France Nature Environnement*, C-379/15, EU:C:2016:603, 51. un 52. punkts).
- 14 Iesniedzējtiesa atzīmē, ka, ņemot vērā tiesību normu interpretācijas subjektivitāti, ir īpaši sarežģīti, pat neiespējami, šajā gadījumā izslēgt jebkādas *“kaut mazākās šaubas”* par iespēju, ka citas dalībvalsts tiesa vai pati Tiesa izlemj to pašu prejudiciālo jautājumu atšķirīgi, kaut vai tikai daļēji. Turklāt pieprasījums, ka šādu šaubu neesamība ir *“jāpierāda detalizēti”*, nozīmē, ka valsts pēdējās instances tiesa ir spiesta lūgt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu ikreiz, kad valsts tiesā ir radies strīda atrisināšanai nozīmīgs interpretācijas jautājums, nav būtībā tāds pats kā citā līdzīgā lietā izvirzīts jautājums, par kuru Tiesa jau ir sniegusi prejudiciālu nolēmumu.
- 15 No šiem apsvērumiem izriet, ka tad, ja nav iepriekšēju Tiesas nolēmumu par identiskiem jautājumiem, valsts pēdējās instances tiesai ir jālūdz prejudiciālu nolēmumu pat tad, ja tai nav šaubu par uz prejudiciālo jautājumu sniedzamo atbildi, ņemot vērā objektīvus elementus, piemēram, attiecīgo Savienības tiesību normu formulējumu, to kontekstu un tiesiskā regulējuma, kura daļu tie veido, īstenojamus mērķus.
- 16 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata par nepieciešamu lūgt Tiesu precizēt, vai *“pārliecība, ka arī visu citu dalībvalstu tiesām, kā arī Tiesai tas ir tikpat acīmredzams”*, ko pieprasa iepriekš minētā judikatūra:
 - a) ir jāpierāda subjektīvi, atsaucoties uz iespējamo tā paša jautājuma interpretāciju citu dalībvalstu tiesās un Tiesā; vai
 - b) pietiek pierādīt prejudiciālā jautājuma pirmšķietamu nepamatotību, ņemot vērā objektīvus elementus, piemēram, attiecīgo Savienības tiesību normu formulējumu, to kontekstu un tiesiskā regulējuma, kurā šīs normas ir ietvertas, izvirzītos mērķus.

Par piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežuma regulēšanas pilnvaru juridisko pamatu

- 17 Ja tiks konstatēts, ka šajā gadījumā pastāv pienākums lūgt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, iesniedzējtiesa lūdz Tiesu lemt, vai Eiropas tiesību akti, ko veido Direktīvas 2002/19/EK, 2002/20/EK, 2002/21/EK un 2002/22/EK – it īpaši Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 2. punkts un 4. punkta b) apakšpunkts, Direktīvas 2002/22/EK 20., 21. un 22. pants – kā arī brīvas konkurences, pakalpojumu brīvas aprites un brīvības veikt uzņēmējdarbību principi, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas valsts pārvaldes iestādei piešķir pilnvaras integrēt starp telefonijas pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem noslēgto līgumu saturu, ierobežojot norēķinu vai komercpiedāvājumu atjaunošanas biežumu.
- 18 Šajā ziņā iesniedzējtiesa atsaucas uz attiecīgo Itālijas tiesību aktu noteikumiem un it īpaši uz Likumu Nr. 481/95, ar kuru sabiedrisko pakalpojumu pārvaldes iestādēm tiek piešķirtas pilnvaras izdot “*direktīvas par pakalpojumu ražošanu un sniegšanu*”, 2. panta 12. punkta h) apakšpunktu. Šis noteikums vēlāk tika apstiprināts ar Likuma Nr. 249/97 1. panta 6. punkta c) apakšpunkta 14. punktu, ar ko tika izveidota Komunikāciju uzraudzības iestāde, kurai ar tā paša likuma 1. panta 6. punkta b) apakšpunkta 2. punktu tika piešķirtas arī pilnvaras izdot direktīvas par pakalpojumu kvalitātes vispārējo līmeni. Valsts tiesiskais regulējums, visbeidzot, tiek pabeigts ar Likumdošanas dekrēta Nr. 259/03 13., 70. un 71. pantu, ar kuriem Itālijas tiesību sistēmā tiek transponēts attiecīgi Direktīvas 2002/21/EK 8. pants, kā arī Direktīvas 2002/22/EK 20. un 21. pants.
- 19 Aplūkojot minētos valsts tiesību aktus kopā un, ņemot vērā iesniedzējtiesas judikatūru, izriet, ka Komunikāciju uzraudzības iestādei ir piešķirtas pilnvaras regulēt pakalpojumu ražošanas un sniegšanas nosacījumus, lai aizsargātu lietotāju tiesības, arī paredzot telefonijas operatoriem līgumu slēgšanas brīvības ierobežojumus attiecībā uz piedāvājumu atjaunošanas un norēķinu biežuma noteikšanu.
- 20 Saistībā ar minētajiem attiecīgajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem iesniedzējtiesa atzīmē, ka arī tie, tāpat kā valsts tiesību akti, nenosaka pasākumu, kurus var pieņemt valsts pārvaldes iestādes, saturu, bet gan sasniedzamos aizsardzības mērķus un attiecīgās darbības jomas, atstājot Iestādes ziņā to pasākumu noteikšanu, kuri tiek uzskatīti par vispiemērotākajiem minēto mērķu sasniegšanai.
- 21 Arī Tiesas judikatūrā ir atzīta valsts pārvaldes iestāžu rīcības brīvība aizsargājamo tiesisko interešu izvēlē, apgalvojot, ka tām ir “*plašas pilnvaras, lai tās atkarībā no situācijas attiecīgajā gadījumā varētu izvērtēt nepieciešamību reglamentēt tirgu*” (spriedums, 2008. gada 24. aprīlis, *Arcor*, C-55/06, EU:C:2008:244, 153.–156. punkts; spriedums, 2009. gada 3. decembris, Komisija/Vācija, C-424/07, EU:C:2009:749, 61 punkts; spriedums, 2016. gada 15. septembris, *Koninklijke KPN u.c.*, C-28/15, EU:C:2016:692, 36. punkts).

- 22 Attiecībā uz aizsardzības mērķiem, kas valsts pārvaldes iestādēm ir noteikti Direktīvas 2002/21/EK 8. panta 4. punkta b) un d) apakšpunktā, iesniedzējtiesa norāda, ka uz tiem nevar attiecināt šauru interpretāciju un ka no to formulējuma – un it īpaši no vārdu “*it īpaši*” un “*turklāt*” lietošanas – izriet, ka Savienības likumdevējs ir vēlējis ar tiem sniegt tikai piemērus valsts pārvaldes iestādēm noteiktajiem aizsardzības mērķiem.
- 23 Ņemot vērā šos apsvērumus, iesniedzējtiesa uzskata, ka līguma atjaunošanas un norēķinu biežuma regulējums nav pretrunā iepriekš minētajiem Eiropas tiesību aktiem, jo:
- a) atbilst lietotāju aizsardzības mērķim saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK 8. pantu, nodrošinot informācijas pārredzamību lietotāju un operatoru attiecībās, kā arī aizsargājot iespējamā līguma brīvas izvēles tiesības, nosakot viendabīgu laika parametru (viens mēnesis vai vairāki mēneši fiksētās telefonijas pakalpojumiem, vismaz četras nedēļas mobilās telefonijas pakalpojumiem);
 - b) īsteno regulatīvās pilnvaras attiecībā uz informācijas pārredzamību, kas atzītas Direktīvas 2002/22/EK 21. panta 1. punktā, ciktāl tas neietekmē operatoru brīvību noteikt līguma ekonomiskos nosacījumus, bet aprobežojas ar formu noteikšanu, ar kurām var izteikt līgumisko atlīdzību;
 - c) īsteno regulatīvās pilnvaras attiecībā uz uzņēmuma piedāvāto pakalpojumu kvalitāti, kas paredzētas Direktīvas 2002/22/EK 20. panta 1. punkta b) apakšpunkta trešajā ievilkumā un 22. pantā, ņemot vērā, ka “pakalpojuma kvalitāte” attiecas ne tikai uz pakalpojuma tehniskajām īpašībām, bet arī uz īpašībām, kas nodrošina lietotāju aizsardzības prasību izpildi, piemēram, no līgumattiecībām izrietošo izdevumu kontroli;
 - d) neizslēdz operatoru tiesības vienpusēji grozīt līguma saturu (*ius variandi*), nosakot minimālo norēķinu un līgumu atjaunošanas biežumu, virs kura operatori var brīvi noteikt līguma nosacījumus.
- 24 Turklāt līguma atjaunošanas un norēķinu biežuma regulējums nešķiet esam pretrunā brīvībai veikt uzņēmējdarbību (LESD 49. pants) un pakalpojumu sniegšanas brīvībai (LESD 56. pants), ņemot vērā, ka:
- a) uz telefonijas operatoriem neattiecas iepriekšējas atļaujas piešķiršana;
 - b) saskaņā ar Tiesas judikatūru brīvība veikt uzņēmējdarbību, kas ir saistīta ar līgumu slēgšanas brīvību, var tikt ierobežota, jo tā “*nav absolūta, bet ir jāapskata saistībā ar tās funkciju sabiedrībā*” (spriedums, 2017. gada 20. decembris, *Polkomtel*, C-277/16, EU:C:2017:989, 50. punkts).
- 25 Katrā ziņā iesniedzējtiesa norāda, ka minētajos Savienības tiesību aktos nav paredzēta “*pilnīga ar patērētāju tiesību aizsardzību saistītu aspektu saskaņošana*” (spriedums, 2016. gada 14. aprīlis, *Polkomtel*, C-397/14, EU:C:2016:256,

32. punkts) un ka tādējādi šķiet pieņemami pastiprināti patērētāju aizsardzības veidi, arī valsts likumdevējam piešķirot regulatīvās pilnvaras papildus tām, kas skaidri noteiktas Direktīvas 2002/22/EK 19., 20. un 21. pantā.

Par proporcionalitātes principa ievērošanu

- 26 Iesniedzējtiesa neuzskata, ka minimālā biežuma noteikšana komerc piedāvājumu atjaunošanai un norēķiniem ir pretrunā Savienības tiesību aktos noteiktajam samērīguma principam, saskaņā ar kuru dalībvalstu vai valsts pārvaldes iestāžu izstrādātajiem noteikumiem par direktīvu īstenošanu ir jābūt piemērotiem, lai garantētu noteiktā mērķa sasniegšanu, un tie nedrīkst pārsniegt to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu šajās direktīvās noteiktos mērķus (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *T-Systems Magyarország, C-263/19, EU:C:2020:373, 71. punkts*).
- 27 Attiecībā uz piemērotību noteikto mērķa sasniegšanai, iesniedzējtiesa atgādina, ka laikā, kad tika ieviesti apstrīdētie valsts noteikumi, telefonijas tirgus bija ļoti diferencēts. It īpaši lielākā daļa (apmēram 76 %) no mobilās telefonijas tirgus paredzēja avansa maksājuma metodi ar atjaunošanu katru mēnesi un norēķinus ik pēc četrām nedēļām. Savukārt fiksētās telefonijas tirgus gandrīz visos gadījumos nodrošināja līgumus ar atliktajiem maksājuma veidiem, bieži izmantojot automatisko apmaksu, ar norēķinu un līgumu atjaunošanas sistēmu, kas sāka pakāpeniski pāriet no ikmēneša uz arvien izplatītāko četru nedēļu sistēmu.
- 28 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa uzskata, ka noteikumi, kuru mērķis ir noteikt vienādu laika parametru līguma atjaunošanai un norēķiniem visiem komerc piedāvājumiem (viens kalendārais mēnesis fiksētās telefonijas līgumiem un ne mazāk kā četras nedēļas mobilās telefonijas līgumiem) ir piemēroti, lai aizsargātu lietotāju intereses. Šie pasākumi faktiski ļautu lietotājiem, pirmkārt, salīdzināt dažādus komerc piedāvājumus, izvairoties no tā, ka dažas cenas šķiet izdevīgākas nekā citas tikai tāpēc, ka aprēķinātas, pamatojoties uz īsākiem laika periodiem nekā parasti, un, otrkārt, pārbaudīt saņemtā pakalpojuma radītos izdevumus.
- 29 Turklāt apstrīdētie reglamentējošie pasākumi šķietami nepārsniedz to, kas ir nepieciešams izvērīto mērķu sasniegšanai. Šajā ziņā iesniedzējtiesa atzīmē, ka alternatīvi pasākumi, piemēram, interaktīvas rokasgrāmatas vai aprēķināšanas ierīces, lai salīdzinātu piedāvājumus, pamatojoties uz vienu un to pašu laika parametru, nav tik efektīvi, ņemot vērā, ka šādu rīku izmantošanai būtu nepieciešama *viedtālrunis* un datu savienojums – nosacījumi, kas neskar visus Itālijas lietotājus.
- 30 Visbeidzot, regulatīvie pasākumi ir atbilstoši, jo operatori, pirmkārt, var brīvi noteikt līgumcenu, par kuru viņi vēlas sniegt pakalpojumu, un, otrkārt, viņi jebkurā gadījumā var mainīt rēķinu un līguma atjaunošanas biežumu robežās, ko ir noteikusi regulatīvā iestāde.

Vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principa ievērošana

- 31 Iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā gadījumā nav atšķirīgas attieksmes pret mobilo telefoniju un fiksēto telefoniju, jo šie divi tirgi nav salīdzināmi, ņemot vērā starp tiem pastāvošās atšķirības. Šīs atšķirības it īpaši ietekmē lietotāju informēšanas veidu, ņemot vērā, ka mobilās telefonijas tirgū, kur norēķinu un atjaunošanas biežums ir divdesmit astoņas dienas un kur maksājums parasti tiek veikts iepriekš, informācija, kas jāsniedz lietotājam, lai tas varētu kontrolēt savus izdevumus, var tikt sniegta, paziņojot atlikušo kredītu un informējot par piedāvājuma atjaunošanu, jo netiek pieļautas izmaksas, kas pārsniedz pieejamo kredītu. Savukārt fiksētās telefonijas tirgū, kurā nav plaši izplatītas prakses attiecībā uz norēķinu un atjaunošanas biežumu un kurā tiek izmantota atliktā maksājuma metode, informāciju par izdevumiem var garantēt, nosakot līguma termiņus noteiktā dienā, izmantojot ikmēneša norēķinu.